

Aurel Baranga—

văzut din profil

Au început să apară copii după scrieri de ale sale. Ce semn mai bun pentru confirmarea originalității lor? Piese sunt în permanență pe scenă. Ce simptom mai edificator, de popularitate? La 65 de ani, scriitorul merge pe strada notorietății cu două volume de comedii sub braț, aproape opt sute de pagini, adnotate de teoreticieni și practicieni teatrali, prozatori și poeți celebri, actori și regizori iluștri, chiar și critici, niciodată adjectivabili pozitiv, dar certificând, prin ce spun, aderența opiniei publice; căci mer-
 cu-

cul convingerilor lor indică temperatura contemporaneității în raport cu o operă dată.

A intrat această operă în istoria literaturii române, prin efectul valorii ei; autorul n-a avut nevoie să-și denunțe în scris confracții ca înlăturabili, pentru a-și face loc mai larg printre ei și înaintea lor, nici să-și potopească în scris cronicarii cu mășcări, pentru ca ei să-i dea, de frică, note bune cu parcelă biografică pe alea principală. A intrat și în istoria universală a teatrului contemporan; domnul Vito Pandolfi, de pildă, consideră, în cartea lui italiană cu numele de mai sus, că opera e de o teatralitate abilă, avînd cu precădere un caracter satiric și agresiv, temperat uneori de o sinceră adeziune a autorului la natura personajelor pe care le prezintă.

Intr-adevăr, această comedie a timpurilor noastre e esențialmente satirică, adică născută din indignare veritabilă, și fundamental veselă, deoarece vede friabilitatea tristelor mizerii ale existenței. Faptul că e arhitecturată după un plan clasic nu se mai cere demonstrat. Cu toate acestea, deși dramaturgul a manifestat alertă teoretică ori de cîte ori i s-a părut că scena vrea să se modernizeze, în mai fiecare piesă a sa e vizibilă aspirația constructorului către o modalitate nouă de dialog cu publicul. Sentimentul său novator în literatură e capital.

A întîmpinat, nu o dată, și rezerve. Unele, politice — mai de demult; rămîne de văzut ce politică anume făceau cei în chestiune. Altele, critice, cu privire la neîmplinirile vreunei piese — îndreptățite; ori posibile; normale. A avut parte, cîndva, și de o campanie de desființare; s-a desființat, deși nu chiar de la sine, campania în cauză. Ca orice satiric, cu ironia ascuțită în bandulieră, ca orice autentic pamfletar, în a cărui călimară e cerneala fluidă a ideilor, nu zătușul gros al autoafirmării, a avut și va avea de întîmpinat reacții piezișe ori fățișe. El scrie însă mereu, cu forță comică și îndrăzneală civică, cu conștiință critică fierbinte și voinție naturală. În fața hirtiei albe mina nu-i tremură, deciziile sînt totdeauna luate și coala scrisă se face scut.

La 65 de ani, Aurel Baranga e o personalitate a culturii noastre socialiste, un reper al risului românesc, membru marcant al academiei inefabile a spiritului, în care, dacă ești ales, rămîi irevocabil.

Valentin Silvestru